

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ директора
Бужанського ліцею
від 03.03.2025р. №35

**Положення
про запобігання і протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми
з дітьми в Бужанському ліцеї Мар'янівської селищної ради**

I. Загальні положення

1.1. Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в Бужанському ліцеї Мар'янівської селищної ради (далі - Заклад). Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті»; від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 111/34394 Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства» та Статуту Закладу.

1.2. Це Положення визначає мету, завдання, принципи організації та порядок здійснення заходів щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми (далі – Насильство) у Закладі, незалежно від його форм та суб'єктів вчинення, за винятком булінгу (цькування), який регулюється окремим положенням.

1.3. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: здобувачів освіти, педагогічних та інших працівників закладу освіти, батьків (або осіб, які їх замінюють).

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених чинним законодавством України. Для цілей цього Положення використовуються такі визначення:

Насильство над дитиною – будь-яка форма фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, а також недбале ставлення та інші форми жорстокого поводження.

Жорстоке поводження з дитиною – будь-які дії або бездіяльність дорослих стосовно дитини, які завдають їй фізичної або психологічної шкоди, порушують її права та законні інтереси.

Запобігання насильству – комплекс правових, соціальних, освітніх, виховних та інших заходів, спрямованих на попередження виникнення випадків насильства.

Унеможливлення насильства – створення безпечного та захищеного освітнього середовища, яке мінімізує ризики вчинення насильства та забезпечує своєчасне реагування на виявлені випадки.

1.5. Метою цього Положення є створення ефективної системи запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в Закладі, забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей, формування у них нульової толерантності до будь-яких форм насильства.

1.6. Основними завданнями цього Положення є:

визначення основних напрямів роботи закладу освіти з питань запобігання насильству;

регламентація порядку виявлення, фіксації, реагування та документування випадків насильства;

встановлення механізмів взаємодії між учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами щодо запобігання насильству та надання допомоги дітям, які постраждали від насильства;

визначення відповідальності посадових осіб та працівників закладу освіти за неналежне виконання обов'язків щодо запобігання насильству та реагування на його випадки;

підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу з питань запобігання насильству та формування навичок безпечної поведінки.

1.7. Запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Закладі ґрунтується на таких принципах:

усі дії та рішення, що стосуються дитини, приймаються з урахуванням її найкращих інтересів.

забезпечення поваги до особистості, прав та гідності кожної дитини.

недопущення будь-якої дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, інвалідності, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності чи за іншими ознаками.

забезпечення конфіденційності інформації про дитину та обставини випадку насильства, крім випадків, передбачених законодавством.

здійснення скоординованих заходів за участю всіх учасників освітнього процесу та залученням відповідних фахівців та служб.

невідворотність відповідальності за вчинення насильства та неналежне реагування на його випадки.

II. Напрями роботи щодо запобігання насильству

2.1. Профілактична робота:

проведення інформаційно-просвітницьких заходів (лекцій, бесід, тренінгів, семінарів, показів відеоматеріалів тощо) для здобувачів освіти, педагогічних працівників та батьків з питань запобігання насильству, прав дитини, відповідального батьківства, формування безпечної поведінки;

розробка та розповсюдження інформаційних матеріалів (буклетів, пам'яток, плакатів тощо) з питань запобігання насильству;

включення питань запобігання насильству до навчальних програм та виховних планів;

організація зустрічей з представниками правоохоронних органів, соціальних служб, психологами та іншими фахівцями з питань запобігання насильству;

проведення тематичних тижнів, днів, акцій, спрямованих на підвищення обізнаності про проблему насильства та формування толерантного ставлення;

сприяння розвитку соціально-емоційної компетентності здобувачів освіти, навичок спілкування, розв'язання конфліктів ненасильницьким шляхом, усвідомлення власних прав та вміння їх захищати.

2.2. Виявлення та фіксація випадків насильства:

розробка та впровадження чіткого механізму повідомлення про випадки насильства, включаючи анонімні канали зв'язку;

навчання педагогічних та інших працівників закладу освіти розпізнаванню ознак насильства різних форм;

забезпечення документування всіх повідомлень про випадки насильства з фіксацією часу, місця, обставин, учасників та наслідків;

проведення первинної оцінки ситуації та визначення рівня загрози для дитини.

2.3. Реагування на випадки насильства:

надання невідкладної допомоги дитині, яка постраждала від насильства (медичної, психологічної, соціальної);

інформування батьків (або осіб, які їх замінюють) та відповідних органів (служби у справах дітей, правоохоронні органи, соціальні служби) про виявлений випадок насильства відповідно до чинного законодавства;

проведення внутрішнього розслідування випадку насильства у межах компетенції закладу освіти;

розробка та реалізація індивідуального плану допомоги та підтримки для дитини, яка постраждала від насильства;

вжиття заходів щодо захисту дитини від подальшого насильства;

залучення до роботи з дитиною та її сім'єю психолога, соціального педагога та інших фахівців;

вжиття заходів дисциплінарного впливу щодо особи, яка вчинила насильство, відповідно до законодавства та внутрішніх правил закладу освіти (за винятком випадків, коли насильство вчинено батьками або іншими

законними представниками – у таких випадках інформація передається до відповідних органів).

2.4. Взаємодія з іншими суб'єктами:

налагодження співпраці з органами управління освітою, службами у справах дітей, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, правоохоронними органами, закладами охорони здоров'я, громадськими організаціями з питань запобігання насильству;

обмін інформацією та координація дій у випадках виявлення насильства;

участь у спільних заходах, спрямованих на запобігання насильству та захист прав дітей;

залучення фахівців зазначених органів та організацій до проведення профілактичних заходів у закладі освіти.

2.5. Підвищення кваліфікації працівників:

організація навчання та підвищення кваліфікації педагогічних та інших працівників закладу освіти з питань запобігання насильству, розпізнавання його ознак, реагування на випадки та надання первинної допомоги;

ознайомлення працівників з чинним законодавством та нормативно-правовими актами з питань запобігання насильству та захисту прав дітей;

залучення фахівців до проведення навчальних семінарів та тренінгів.

III. Порядок виявлення, фіксації та реагування на випадки насильства

3.1. Будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком або отримав інформацію про випадок насильства щодо дитини, зобов'язаний негайно повідомити про це адміністрацію закладу освіти або особу, відповідальну за запобігання насильству.

3.2. Адміністрація закладу освіти або відповідальна особа зобов'язана:

невідкладно вжити заходів для забезпечення безпеки дитини;

надати дитині первинну психологічну допомогу та підтримку;

зафіксувати факт повідомлення (дата, час, особа, яка повідомила, зміст повідомлення);

повідомити про випадок насильства батьків (або осіб, які їх замінюють) та службу у справах дітей за місцем проживання дитини (крім випадків, коли насильство вчинено батьками або особами, які їх замінюють – у такому разі повідомляються правоохоронні органи);

у разі необхідності викликати медичну допомогу;

провести внутрішнє розслідування обставин випадку насильства;

вжити заходів для запобігання повторним випадкам насильства.

3.3. Для проведення внутрішнього розслідування наказом керівника закладу освіти може бути створена комісія з числа педагогічних працівників, психолога, соціального педагога (за наявності).

3.4. Комісія проводить збір інформації, заслуховує пояснення учасників інциденту, свідків (за наявності) та готує висновок за результатами розслідування.

3.5. За результатами розслідування адміністрація закладу освіти приймає рішення щодо подальших дій та вжиття необхідних заходів відповідно до чинного законодавства та цього Положення.

3.6. Інформація про випадок насильства та результати його розслідування є конфіденційною та може бути розголошена лише у випадках, передбачених законодавством.

IV. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

4.1. Здобувачі освіти мають право на:

безпечне та сприятливе освітнє середовище, вільне від насильства;
повагу до їхньої гідності та особистості;
захист від будь-яких форм насильства та жорстокого поводження;
отримання своєчасної допомоги та підтримки у випадку насильства;
конфіденційність інформації, пов'язаної з випадками насильства.

4.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

поважати права та гідність інших учасників освітнього процесу;
не допускати будь-яких форм насильства та жорстокого поводження;
повідомляти педагогічних працівників або адміністрацію закладу освіти про випадки насильства, свідками яких вони стали або про які їм стало відомо;
дотримуватися правил поведінки в закладі освіти.

4.3. Педагогічні та інші працівники закладу освіти мають право на:

безпечні та сприятливі умови праці;
захист від неправомірних дій з боку здобувачів освіти, батьків або інших осіб у зв'язку з виконанням своїх професійних обов'язків щодо запобігання насильству.

4.4. Педагогічні та інші працівники закладу освіти зобов'язані:

вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до органів Національної поліції України;

повідомити керівника Закладу, та принаймні одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження.

надавати первинну психологічну допомогу та підтримку дитині, яка постраждала від насильства;

здійснювати педагогічну діяльність на засадах поваги до прав та гідності дитини;

виявляти ознаки насильства та жорстокого поводження щодо дітей;

брати участь у профілактичних заходах щодо запобігання насильству;

зберігати конфіденційність інформації про випадки насильства, крім випадків, передбачених законодавством;

підвищувати свою кваліфікацію з питань запобігання насильству.

- 4.5. Батьки (або особи, які їх замінюють) мають право на:
отримання інформації про діяльність закладу освіти щодо запобігання насильству;
звернення до адміністрації закладу освіти у випадках порушення прав їхньої дитини;
участь у заходах, спрямованих на запобігання насильству.
- 4.6. Батьки (або особи, які їх замінюють) зобов'язані:
забезпечувати безпечне та сприятливе середовище для розвитку дитини в сім'ї;
виховувати у дітей повагу до прав та гідності інших людей, неприйняття будь-яких форм насильства;
співпрацювати з закладом освіти з питань запобігання насильству;
не допускати будь-яких форм насильства та жорстокого поводження щодо власних дітей та інших учасників освітнього процесу;
своєчасно інформувати заклад освіти про ситуації, що можуть призвести до насильства щодо дитини або з її боку.

V. Відповідальність

- 5.1. Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за порушення цього Положення та вчинення дій, що призвели до насильства чи жорстокого поводження або неналежного реагування на його випадки, відповідно до чинного законодавства та внутрішніх правил закладу освіти.
- 5.2. Невиконання або неналежне виконання педагогічними та іншими працівниками закладу освіти своїх обов'язків щодо запобігання насильству та реагування на його випадки може бути підставою для застосування дисциплінарних стягнень у встановленому законодавством порядку.

VI. Прикінцеві положення

- 6.1. Це Положення затверджується наказом керівника Закладу та вводиться в дію з моменту його затвердження.
- 6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням педагогічної ради та затверджуються наказом керівника закладу освіти.
- 6.3. Контроль за виконанням цього Положення покладається на керівника Закладу.
- 6.4. Це Положення є обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього процесу Закладу.